

Міністерство освіти і науки України

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Факультет психології

Кафедра соціальної роботи

На правах рукопису

Леонова Катерина Володимирівна

“Соціальна робота з молоддю в Німеччині”

Кваліфікаційна робота на здобуття ступеня

бакалавра соціальної роботи

Науковий керівник:

Кандидат соціологічних наук

Доцент кафедри соціальної роботи

Люта Леся Петрівна

Допустити до ЕК

Кафедра соціальної роботи

Завідувач кафедри соціальної роботи

Кандидат соціологічних наук

_____ (підпис)

Київ-2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З МОЛОДДЮ В НІМЕЧЧИНІ.....	6
1.1 Молодь як об’єкт соціальної роботи.....	6
1.2 Структура та організація соціальної роботи з молоддю в Німеччині.....	10
1.3 Форми молодіжної соціальної роботи в Німеччині.....	15
Висновки до розділу 1.....	19
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З МОЛОДДЮ В НІМЕЧЧИНІ.....	20
2.1 Програма дослідження соціальних послуг для молоді в Німеччині.....	20
2.2 Аналіз отриманих результатів.....	26
Висновки до розділу 2.....	26
РОЗДІЛ 3. ПРОФІЛАКТИЧНА ПРОГРАМА.....	38
3.1 Обґрунтування ефективності стратегій, програм та практик, що застосовуються в Німеччині для підтримки та соціальної інтеграції молоді.....	38
3.2 Програма рецепції молодіжної соціальної роботи в Німеччині для вдосконалення надання соціальних послуг для молоді в Україні.....	40
Висновки до розділу 3.....	45
ВИСНОВКИ.....	47
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	50
ДОДАТОК 1.....	54

ВСТУП

Соціальна робота з молоддю або молодіжна соціальна робота (нім. Jugendsozialarbeit) – це спеціалізована галузь соціальної роботи, яка зосереджена на підтримці та допомозі молодим людям у їхньому особистому, соціальному та освітньому розвитку. Вона охоплює низку заходів та послуг, спрямованих на сприяння добробуту, розширенню прав і можливостей та соціальній інтеграції молодих людей.

Основна мета молодіжної соціальної роботи полягає у вирішенні унікальних проблем і потреб, з якими стикаються молоді люди під час переходу від підліткового віку до дорослого життя. Це можуть бути такі проблеми, як безробіття, недостатній рівень освіти, соціальна ізоляція, зловживання психоактивними речовинами, психічне здоров'я та правопорушення.

У Німеччині сфера соціальної роботи з молоддю визнана важливою складовою системи соціального забезпечення і реалізується через різноманітні установи, включаючи молодіжні центри, консультаційні служби, програми професійного навчання та інформаційно-просвітницькі ініціативи. Вона працює в рамках міждисциплінарного підходу, залучаючи соціальних працівників, педагогів, психологів та інших фахівців, які співпрацюють для надання комплексної підтримки молоді.

Цілі цього напрямку виходять за рамки негайної допомоги та кризового втручання. Вона прагне розширити можливості молодих людей, розвиваючи їхні особисті та соціальні навички, заохочуючи до участі в громадській діяльності, сприяючи навчанню та успішному працевлаштуванню або подальшому навчанню.

Завдяки соціальній роботі молоді люди отримують безпечне та сприятливе середовище, де вони можуть досліджувати свої сильні сторони, долати труднощі та розвивати навички, необхідні для того, щоб стати активними та відповідальними членами суспільства. Підхід є цілісним і

враховує не лише індивідуальні потреби молодих людей, а й їхній соціальний та культурний контекст.

Актуальність теми дослідження зумовлена тим, що сучасна молодь стикається зі складними проблемами та викликами, такими як війна, безробіття, вимушена міграція, соціальна виключеність, ментальне здоров'я, насильство, різні форми залежностей тощо. Дослідження молодіжної соціальної роботи в Німеччині є актуальним, оскільки допомагає розкрити ефективні стратегії та практики, спрямовані на підтримку молоді та розв'язання цих проблем. Німеччина відома своєю розгалуженою системою соціальної політики та високим рівнем підтримки своїх громадян. Вивчення соціальної роботи з молоддю в Німеччині дає змогу дослідити різноманітні програми, ініціативи та підходи, які застосовуються в цій країні для підтримки молодих людей. Аналіз німецької соціальної роботи з молоддю може бути важливим джерелом для створення та реформування української молодіжної соціальної системи.

Мета нашого дослідження полягає у з'ясуванні ефективних стратегій, програм та практик, що застосовуються в Німеччині для підтримки та соціальної інтеграції молоді.

Для досягнення мети дослідження були поставлені наступні **завдання**:

1. Охарактеризувати теоретичні основи соціальної роботи з молоддю в Німеччині;
2. Дослідити різноманітні програми та ініціативи, які впроваджуються в Німеччині з метою підтримки молоді;
3. Проаналізувати обізнаність молоді про молодіжну соціальну роботу в Німеччині. Визначити, на які саме соціальні послуги є запит серед молодих людей;
4. На основі отриманих результатів дослідження розробити рекомендації щодо покращення соціальної роботи з молоддю в Україні, враховуючи ефективні стратегії та практики, застосовувані в Німеччині.

Розробити пропозиції щодо впровадження нових програм та підходів в українську молодіжну соціальну систему;

5. Узагальнити результати дослідження.

Об'єкт – процес реалізації молодіжної соціальної роботи в Німеччині.

Предмет – форми, методи, напрями діяльності соціальної роботи з молоддю в Німеччині.

Гіпотеза дослідження – ефективні стратегії та практики соціальної роботи з молоддю, що застосовуються в Німеччині, сприяють успішній підтримці та соціальній інтеграції молоді.

В дипломній роботі використано комплекс теоретичних та емпіричних **методів**, що відповідають змісту дослідження. Для виконання поставлених завдань було використано загальнонаукові методи дослідження, зокрема такі, як : теоретичний аналіз, узагальнення, систематизація наукових літературних джерел, аналіз документів, анкетування, опитування тощо.

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Структура роботи складається зі вступу, трьох розділів, семи підрозділів, висновків, списку використаних джерел. У першому розділі, що складається з трьох підпунктів, розглядаються теоретичні основи соціальної роботи з молоддю в Німеччині. У другому розділі, що складається з двох підрозділів, здійснено дослідження соціальних послуг для молоді в Німеччині. Третій підрозділ, що складається з двох підпунктів, окреслює пропозиції щодо покращення молодіжної соціальної роботи в Україні на основі німецького досвіду.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З МОЛОДДЮ В НІМЕЧЧИНІ

1.1 Молодь як об'єкт соціальної роботи

Молодь є невід'ємною складовою суспільства, важливим ресурсом та перспективою на майбутнє. Проте, у сучасному світі, молодь стикається зі складними соціальними, економічними та психологічними викликами, які можуть суттєво вплинути на життя та розвиток.

У науковій літературі «молодь» визначають як групу людей, що вирізняється за віковими характеристиками, соціальним статусом та соціально-психологічними особливостями. Визначення молоді залежить від соціальної структури, культурних особливостей та законів соціалізації та виховання, що існують у конкретному суспільстві.

Проблема визначення соціальних характеристик молоді, їх вікових меж та критеріїв є довготривалою та активно обговорюваною серед науковців. В цьому контексті існують різні підходи до вивчення соціально-психологічних особливостей молоді, які охоплюють такі галузі знань, як психологія, фізіологія та демографія.

Вчені використовують психологічний підхід для розуміння психологічного розвитку та соціального становлення молоді. Вони досліджують психологічні процеси, які відбуваються в цьому періоді, такі як самоідентифікація, формування цінностей та рольові взаємодії.

Саме під час юності і молодості відбувається перегляд цінностей, що є результатом активних пошуків і самоідентифікації. У цьому періоді молоді люди встановлюють нові знайомства, формують дружні зв'язки та можуть заснувати власні сім'ї. Однак, це також час, коли провідною діяльністю стає професійне навчання або зайнятість на роботі [3].

Професійне навчання і трудова діяльність відіграють значну роль у житті молоді. Ці види діяльності сприяють активному розвитку та засвоєнню соціальних норм і цінностей, пов'язаних зі взаєминами між людьми. Крім того, молодь активно інтеріоризує професійні та трудові уміння, що є необхідною передумовою для їх успішного застосування в майбутньому.

Цей період життя є критичним для формування особистості та соціальної зрілості. Молодь вчиться взаємодіяти з оточуючим світом, розуміти соціальні норми, розвивати професійні навички і здібності. Він відкриває шлях до самоствердження і визначення свого місця в суспільстві.

Професійний і особистий розвиток молоді залежить від якісної освіти, належної підтримки та створення сприятливих умов для їх соціального зростання. Відповідне виховання, навчання і підтримка в цей період сприяють не тільки індивідуальному розвитку, але й сприятимуть будівництву сильного та стабільного суспільства в майбутньому.

Фізіологічний підхід спрямований на вивчення фізичних аспектів молодості, зокрема фізичного росту, розвитку організму та здоров'я молоді.

Демографічний підхід зосереджений на вивченні демографічних показників, таких як вікова структура, розподіл за статтю, етнічний склад та інші фактори, які впливають на молодіжну групу в суспільстві. Вікові характеристики молоді є дещо дискусійним питанням, оскільки, є певна складність у визначенні вікових меж «молоді» через різноманітність культур, контекстів і підходів. Існує велика розбіжність в поглядах різних країн та організацій щодо того, як точно визначити, хто вважається молоддю.

Наприклад, ООН визначає молодь як осіб у віці від 15 до 24 років [1, С. 7]. Проте інші організації та країни можуть використовувати інші вікові межі. Так, Європейська комісія визначає молодь, як осіб у віці від 15 до 29 років [11]. Ця вікова група була визначена у звіті Європейської комісії з питань молодіжної політики "EU Youth Report" у 2015 році, який був підготовлений для презентації Європейської молодіжної стратегії. Також варто відзначити,

що окрім вікових меж, визначених Європейською комісією, кожна країна-член ЄС може мати свої внутрішні законодавчі акти або політики, які встановлюють конкретні вікові межі молоді для своїх національних програм та ініціатив.

Так, наприклад, у Німеччині віковий діапазон 14-27 років є загальноприйнятим віковим діапазоном для багатьох програм та послуг, які спрямовані на молодь. Німецьким законодавством, а саме Восьмою книгою Соціального кодексу (SGB VIII), визначений спеціальний термін для позначення осіб віком до 27 років – «Junger Mensch». Відповідно до параграфу 7 даного нормативно-правового акту, молода людина – це "кожен, кому ще не виповнилося 27 років". Законом визначено, що термін «молода особа», таким чином, також включає в себе:

- дітей - "осіб, які не досягли 14 років"
- підлітків - "осіб, яким виповнилося 14, але ще не виповнилося 18 років"
- молодь - "осіб, яким виповнилося 18, але ще не виповнилося 27 років" [23].

В українському законодавстві визначення поняття «молодь» міститься в Законі України «Про основні засади молодіжної політики». Відповідно до статті 1 даного Закону молоддю є молоді особи віком від 14 до 35 років [5]. Але до 2004 року в Україні верхня межа була дещо нижча, а саме 28 років. На думку науковців, таке розширення вікових меж молоді має позитивний вплив на гарантії для молодих людей щодо соціальної підтримки з боку держави [4].

Оскільки наша робота спрямована на дослідження соціальної роботи з молоддю в Німеччині, ми будемо керуватися віковими обмеженнями, які встановлені діючим німецьким законодавством, яке встановлює віковий діапазон від 14 до 27 років для визначення молоді.

Основна мета соціальної роботи полягає у збільшенні рівня самостійності клієнтів та їх здатності ефективно вирішувати власні

проблеми. Соціальні працівники працюють для створення умов, в яких клієнти можуть максимально реалізувати свій потенціал і отримати доступ до всіх прав, визначених чинним законодавством. Вони допомагають людям адаптуватися або реадaptуватися в суспільстві, створюючи середовище, де навіть у разі фізичної травми, емоційного розладу або життєвої кризи людина може жити з почуттям власної гідності та поваги з боку оточення. Кінцевою метою є досягнення таких результатів, коли клієнт більше не потребує допомоги соціального працівника [2].

Молодіжна соціальна робота спрямована на надання допомоги та підтримки молодим людям. Проблеми молоді можуть бути пов'язані зі складними сімейними стосунками, неблагополучним середовищем, в якому вони проживають, або недостатньою освітньою класифікацією.

Соціальна робота з молоддю має на меті полегшити ці проблеми та допомогти молодим людям втілити свій потенціал та забезпечити їх соціальну інтеграцію [27]. Це досягається шляхом надання індивідуальної консультації, психосоціальної підтримки, навчання навичкам самообслуговування та розвитку особистості.

Одним із головних завдань молодіжної соціальної роботи є сприяння соціальній інтеграції молодих людей. Це означає створення умов для їх активної участі в суспільному житті, залучення до освітніх та професійних можливостей, а також розвиток навичок самодостатності та незалежності [16].

Молодіжна соціальна робота здійснюється через співпрацю з іншими соціальними службами, школами, молодіжними організаціями та громадськими ініціативами. Це дозволяє створити інтегровану підтримку для молоді, яка враховує їхні потреби, цінності та індивідуальні особливості.

Молодіжна соціальна робота є важливим інструментом соціального розвитку та підтримки молоді. Вона сприяє формуванню сильної та

впевненої молодіжної громадськості, яка має можливість реалізувати свій потенціал і внести позитивні зміни у своєму житті та суспільстві.

1.2 Структура та організація соціальної роботи з молоддю в Німеччині

В Німеччині сфера послуг для молоді регулюється Соціальним кодексом, який встановлює норми та принципи надання соціальних послуг даній цільовій групі. Цей кодекс діє на федеральному рівні та враховує специфіку різних земель та місцевих установ.

Згідно з Соціальним кодексом, уряд Німеччини спільно зі землями та місцевими органами влади відповідає за розробку та надання послуг для молоді. Різні рівні управління співпрацюють для забезпечення комплексного підходу та забезпечення доступу до послуг у всій країні.

Молодіжна політика Німеччини характеризується виразною структурованістю у сфері законодавства та виконавчої влади на національному, регіональному та місцевому рівнях [19].

Формування молодіжної політики на національному рівні забезпечує Федеральне міністерство у справах сім'ї, літніх людей, жінок і молоді Німеччини (Bundesministerium für Familie, Senioren, Frauen und Jugend). Це відомство відповідає за розробку та ухвалення законодавчих актів, які стосуються інтересів молоді в різних соціально важливих сферах, таких як освіта, охорона здоров'я, трудові відносини та інші. Також воно здійснює комунікацію з іншими міністерствами, федеральними землями та муніципалітетами з метою забезпечення взаємодії та координації [7].

У Німеччині присутні різноманітні міністерства, які враховують питання молодіжної політики у своїй діяльності: Федеральне міністерство економіки і праці, Федеральне міністерство охорони здоров'я і соціального забезпечення, Федеральне міністерство освіти і науки, Федеральне міністерство закордонних справ, Федеральне міністерство внутрішніх справ,

Федеральне 13 міністерство юстиції, Федеральне Міністерство економічного співробітництва та розвитку тощо.

Відповідальність за реалізацію молодіжних стратегій на земельному рівні покладається на регіональні Міністерства у справах молоді, що функціонують при 16 Землях Німеччини [10]. Вони розробляють власні плани щодо впровадження різних аспектів молодіжної політики, керуючись затвердженими федеральними стратегіями та національним законодавством. Ці міністерства забезпечують координацію та надають підтримку реалізації ініціатив, спрямованих на забезпечення добробуту та розвитку молоді в їхніх відповідних регіонах.

Пряма відповідальність за безпосередню роботу з молоддю лежить на адміністративних районах, містах, комітетах у справах молоді (Jugendhilfeausschuss) та службах у справах молоді (Jugendamt). Відповідно, особливістю молодіжної політики Німеччини є використання принципу субсидіарності, коли основна практична відповідальність за її виконання (у тому числі і фінансова), покладена на комунальний (муніципальний) рівень [20].

Проводячи дослідження інституцій, що безпосередньо взаємодіють з молоддю, ми прийшли до висновку, що більшість заходів на місцевому рівні реалізуються завдяки активності недержавних суб'єктів. Ці суб'єкти, отримуючи статус "громадського виконавця", беруть на себе головну роль у впровадженні молодіжної політики. Серед них можна виділити молодіжні організації, благодійні установи, релігійні організації, професійні спілки, групи самопомоги, а також приватні установи, такі як дитячі будинки, гуртожитки і т.д. Вони виконують важливу роль у реалізації різноманітних ініціатив, спрямованих на підтримку молоді та стимулювання їхнього розвитку.

Очевидно, що діяльність будь-якого такого суб'єкта здійснюється відповідно до низки кодексів, законодавчих актів і постанов федерального та

земельного рівнів, які призначені для підтримки молодого населення як у довгостроковій, так і у короткостроковій перспективі. Ці правові норми мають на меті забезпечити благополуччя, розвиток та добробут молоді. Організації, що працюють з молоддю, повинні дотримуватись цих нормативних актів, щоб забезпечити ефективну реалізацію молодіжної політики та забезпечити оптимальні умови для розвитку молодих людей.

Основним внутрішньо-німецьким кодифікованим документом, що регулює права, обов'язки та потреби німецьких громадян, є «Соціальний кодекс» (Sozialgesetzbuch або SGB). На сьогоднішній день, цей документ складається з 12 книг, кожна з яких відповідає певному закону. Деякі розділи цього кодексу містять термін "молодь" у своїх назвах та вмісті, що стосується специфічних потреб і прав молодих громадян. Також інші розділи цього документу визначають потреби та права всього населення загалом, включаючи молодих громадян. Соціальний кодекс є важливим юридичним засобом, що регулює соціальні справи і сприяє забезпеченню соціального захисту та добробуту населення, зокрема молоді.

Наприклад, перша книга Соціального кодексу (SGB-I) несе досить декларативний характер, однак у багатьох параграфах вона напряму зачіпає складову молодіжної політики. Так, параграф 8 має назву «Про допомогу дітям та молоді» та зазначає, що дана вікова група потребує особливої підтримки. Зміст параграфів 18 і 19 доводить факт необхідності заохочень у сфері освіти та ринку праці, що беззаперечно є направленими на категорію молодих громадян. А у параграфі 26 знаходимо інформацію про можливість отримання грошової допомоги чи грантів на житло [24]. Цей параграф передбачає, що особи, включаючи молодих громадян, які знаходяться у складних житлових умовах або не мають достатніх фінансових можливостей для оплати житла, можуть подати заявку на отримання допомоги. Це може включати фінансову допомогу, яка допомагає покрити частину витрат на оренду або власне житло, або надання грантів для полегшення придбання

житла. Цей параграф є важливим інструментом для забезпечення житлових потреб молоді та інших груп населення, які потребують підтримки у цій сфері.

Друга і третя книги Соціального кодексу, позначені як SGB-II і SGB-III відповідно, регулюють питання допомоги у працевлаштуванні та базового забезпечення для осіб, що шукають роботу. Особлива увага приділяється молоді в контексті зайнятості згідно з параграфом 16h SGB-II. Так, параграф 28 SGB-II визначає спеціальний підхід до осіб, які молодші за 25 років, зокрема, надання послуг у відокремлених філіях центрів зайнятості (Jugendberufsagentur), створення максимальних можливостей для отримання освіти та забезпечення політики участі. Крім того, параграфи 30 і 33 SGB-III встановлюють пріоритетність таких аспектів, як "професійна орієнтація" та "професійна консультація" для молодих громадян. Зазначені положення документу відображають важливість забезпечення підтримки молоді в процесі пошуку та вибору професійного шляху відповідно до Соціального кодексу [25; 26].

Трудова діяльність молодих осіб у Німеччині, зокрема тих, які ще не досягли повноліття, регулюється окремим законом під назвою "Про охорону праці молоді" (Gesetz zum Schutze der arbeitenden Jugend). Головною метою цього документу є забезпечення захисту прав молодих людей у сфері праці, запобігання завищеним вимогам з боку роботодавців, гарантування безпеки праці та здоров'я під час трудової діяльності, а також забезпечення належного часу для відпочинку. Закон встановлює мінімальний вік, з якого громадянин може приступити до праці (15 років), а також обмеження робочого часу для молодих працівників, які не повинні працювати більше 35 годин на тиждень. З метою контролю за зайнятістю молоді, часто утворюються спеціальні комітети, що діють на регіональному рівні та складаються з представників молодіжних організацій, служб зайнятості, відділів молодіжних справ та закладів охорони здоров'я. Ці комітети виконують важливі функції з нагляду

за зайнятістю молоді та забезпечення виконання вимог законодавства у сфері праці [13].

Найбільш важливим документом, що регулює питання молоді та молодіжної політики в Німеччині, вважається восьма книга Соціального кодексу (SGB-VIII) [23]. Цей юридичний акт, що базується на "Законі про послуги для дітей та молоді" (Kinder und Jugendhilfe) від 26.06.1990 року [22], визначає методи та стратегії соціальної роботи, спрямовані на підтримку молодих людей на різних етапах їхнього життя. Цей документ встановлює правила та принципи, що допомагають забезпечити зростання та розвиток молоді, забезпечуючи їм необхідну підтримку та послуги, а також сприяючи їхньому соціальному включенню та реалізації їхніх потенціалів. Основний акцент робиться на важливості забезпечення безпеки, благополуччя та гармонійного розвитку молодих людей у суспільстві. Крім того, SGB-VIII визначає обов'язки та відповідальність держави, місцевих органів влади та інших учасників системи соціальної роботи щодо підтримки молоді та створення сприятливого середовища для її розвитку та самореалізації [23].

Зміст наведеного документу закріплює основні права молоді, забезпечення соціальної допомоги молодим людям, ключові аспекти стосовно виховання, роль різних суб'єктів та їхню діяльність, реалізацію завдань федерального рівня у сфері молоді, фінансові аспекти підтримки та допомоги молоді, збір статистичних даних, захист інформації та інше. Ключові поняття, що використовуються в документі, включають Jugendamt (молодіжна служба), Jugendhilfe (молодіжна допомога), Jugendzentrum (центр для молоді), Jugendpfleger (молодіжний працівник) та інші. Даний юридичний акт спрямований на забезпечення належних умов для зростання та розвитку молоді, гарантування її прав та відповідальності соціальних структур у реалізації цих завдань.

Законодавство, що стосується молоді, постійно піддається удосконаленню через регулярні оновлення та зміни. Одним із недавніх

доповнень є «Закон про розширення прав молоді» (Kinder und Jugendstärkungsgesetz), прийнятий 3 червня 2021 року. Цей закон додає нові положення, які регулюють аспекти проживання молодих людей у прийомних сім'ях, впровадження інклюзивних підходів до молоді з особливими потребами, забезпечення доступності допомоги в залежності від місця проживання та інше. Це свідчить про постійну роботу різних суб'єктів законодавчої влади у сфері молодіжної політики і їхнє прагнення вдосконалювати законодавство для захисту та підтримки прав молоді [6].

1.3 Форми молодіжної соціальної роботи в Німеччині

У Німеччині існують різноманітні форми соціальної роботи з молоддю, спрямовані на забезпечення їхнього добробуту та розвитку. Однією з найпоширеніших форм є молодіжні організації. Ці організації пропонують широкий спектр програм і заходів для молоді, що включають в себе освітні курси, тренінги, волонтерську роботу, спортивні та культурні заходи. Молодіжні організації також надають молодим людям можливість зайнятися активною громадською діяльністю та впливати на розвиток своєї спільноти.

Окремим напрямом соціальної роботи з молоддю є допомога у працевлаштуванні (Jugendberufshilfe) [21]. Професійна допомога молодим людям надається в індивідуальному порядку і тому є гнучкою. Вона спрямована на молодих людей з підвищеною потребою в підтримці, зазвичай у віці від 16 до 21 року (на момент початку надання послуг). Правовою основою професійної допомоги молоді є Закон "Про охорону дитинства та юнацтва" (Kinder- und Jugendhilfegesetz). Таким чином, цілі професійної допомоги молоді виходять далеко за межі простої інтеграції у повсякденну працю: вона передбачає дуже багаторівневий і цілісний підхід, який враховує особистість молодої людини і охоплює набагато більше, ніж подолання потреби в матеріальній допомозі або уникнення безробіття [18].

Професійна допомога молоді надається у п'яти формах, як самостійно, так і в поєднанні з іншими послугами, і фінансується районними управліннями у справах молоді Берліна після попереднього визначення індивідуальної потреби в допомозі [17]. Ці форми включають професійну орієнтацію, професійну підготовку, кар'єрне консультування, підтримку при пошуку роботи та підтримку в самозайнятості.

- Професійна орієнтація є важливим етапом для молодих людей у виборі своєї професійної шляху. Ця форма допомоги надає підтримку у визначенні інтересів, навичок та цілей молоді, а також інформує про можливості навчання та професійного розвитку.
- Професійна підготовка забезпечує молодим людям необхідні навички та знання для роботи в конкретних професіях. Це може включати навчання в професійних школах, стажування, курси з професійної підготовки та практичне навчання в реальних робочих умовах.
- Кар'єрне консультування спрямоване на надання індивідуальних порад та підтримки у плануванні кар'єри. Це може включати поради щодо подальшого навчання, пошуку роботи, розвитку професійних навичок та можливостей кар'єрного зростання.
- Підтримка при пошуку роботи допомагає молодим людям знайти відповідну роботу шляхом надання порад, інформації про вакансії, підготовки резюме та супроводу на етапі працевлаштування.
- Підтримка в самозайнятості надає підтримку молодим підприємцям, які бажають створити власний бізнес. Це може включати консультації, фінансову підтримку, навчальні програми та інші ресурси, що сприяють розвитку та успішному функціонуванню власного підприємства.

Німецьке правове поле в цілому спрямоване на створення можливостей для молодих осіб, і однією з таких можливостей є освітня складова. У країні діє «Федеральний Закон про заохочення до освіти» (Bundesausbildungsförderungsgesetz або BAföG), який передбачає надання

німецьким студентам щомісячної державної фінансової підтримки у формі позики протягом усього періоду їхнього навчання в закладах вищої та передвищої освіти. Розмір цієї підтримки становить від 414 євро до 515 євро, плюс компенсація вартості оренди житла [8].

Гроші, отримані в рамках цієї програми, служать інструментом матеріальної підтримки для студентів, які є фінансово незалежними від своїх батьків, але не можуть працювати через обмежений час. Ця позика надає можливість молодій людині оплачувати оренду житла, забезпечувати себе їжею та мати невелику суму грошей на особисті потреби.

Важливо відзначити, що це не допомога, а позика, тому кожен, хто отримує ці кошти, зобов'язаний повернути їх протягом 20 років, починаючи з п'ятого року після завершення навчання. Програма має кілька ключових аспектів, таких як безвідсотковість (повертається лише сума, що була отримана), поетапність (повернення рівними платежами від 105 євро) та гнучкий період повернення (гроші можна повернути через 5 років після закінчення навчання та протягом наступних 20 років).

На локальних рівнях існують різноманітні програми, спрямовані на надання підтримки молоді. Наприклад, деякі програми спрямовані на пошук студентського житла, тоді як інші спрямовані на фахове працевлаштування молодих людей після закінчення навчання. Зазвичай, ці програми на місцевому рівні координуються недержавними структурами, такими як громадські спілки, релігійні та благодійні організації, фонди та інші незалежні установи. Вони можуть керуватися внутрішніми документами або мати статус "громадського виконавця" згідно з правилами Федерального та Земельного рівнів [9].

Наприклад, в містах Фрайбург, Оффенбург, Фуртванген, Віллінген-Швеннінген, Кель, що розташовані в землі Баден-Вюртемберг, діє мережа профспілкової організації Studierendenwerk Freiburg-Schwarzwald (SWFR). Ця організація пропонує допомогу молодим людям у самореалізації

під час навчання або після його завершення. Вона надає широкий спектр послуг, включаючи пошук студентського житла, консультування з питань соціальної підтримки та розвитку кар'єри, фінансову допомогу, підтримку студентських організацій та багато іншого. SWFR допомагає молодій особі знайти рішення, яке найкраще відповідає її потребам і допомагає їй розкрити свій потенціал у сфері навчання та праці [15].

Центри молодіжної роботи є важливими інституціями, які забезпечують молодим людям доступ до різноманітних послуг та можливостей. Ці центри надають консультаційну підтримку, психологічну допомогу, професійну орієнтацію та підтримку в пошуку роботи. Вони також організують соціальні заходи, клуби та гуртки, де молоді люди можуть зустрічатися, взаємодіяти та розвивати свої навички та таланти.

У Німеччині існують ініціативи зі сприяння самопомозі та самоорганізації молоді [12]. Групи самопомози та молодіжні ініціативи надають можливість молодим людям об'єднуватися, обмінюватися досвідом та підтримувати одне одного. Ці ініціативи можуть бути спрямовані на різні питання, такі як здоров'я, рівність, сталість, екологія, інклюзія та інші, і надають молодим людям можливість брати участь у справах, які є важливими для них і їхнього оточення.

Ці форми соціальної роботи з молоддю в Німеччині сприяють розвитку молодих людей, надають їм підтримку та можливості для самореалізації. Вони сприяють формуванню активної громадянської свідомості, співпраці та взаємодії у молодіжній спільноті, а також сприяють їхньому соціальному та професійному розвитку. Держава, молодіжні організації та інші зацікавлені сторони продовжують спільно працювати над удосконаленням цих форм соціальної роботи, щоб надати молодим людям найкращі умови для їхнього розвитку та добробуту.

Висновки до розділу 1

У даному розділі дипломної роботи були досліджені теоретичні основи соціальної роботи з молоддю в Німеччині. Розділ складається з трьох підрозділів, які охоплюють різні аспекти соціальної роботи з молоддю.

У підрозділі 1.1 "Молодь як об'єкт соціальної роботи" було досліджено роль та значення молоді як об'єкту соціальної роботи. Виявлено, що молодь сприймається як активний суб'єкт, який має свої потреби, проблеми та можливості для розвитку. Виділено важливі аспекти забезпечення прав та підтримки молодих осіб у Німеччині.

У підрозділі 1.2 "Структура та організація соціальної роботи з молоддю в Німеччині" було проаналізовано структуру та організацію соціальної роботи з молоддю в країні. Встановлено, що існує добре організована система, яка включає державні та недержавні структури, громадські організації, фонди та інші установи. Ця система забезпечує широкий спектр послуг та підтримку для молоді з різних соціальних груп та потреб.

У підрозділі 1.3 "Форми молодіжної соціальної роботи в Німеччині" були розглянуті різні форми молодіжної соціальної роботи, які забезпечують підтримку та розвиток молоді в Німеччині. Виявлено, що професійна допомога молоді надається у різних формах, таких як консультації, тренінги, освітні програми, допомога у знаходженні житла та працевлаштуванні. Ці форми роботи сприяють соціалізації молоді та їхньому самостійному функціонуванню.

Отже, на основі проведеного дослідження можна зробити висновок, що теоретичні основи соціальної роботи з молоддю в Німеччині включають розуміння молоді як активного суб'єкта, наявність структури та організації соціальної роботи та різноманітні форми підтримки та розвитку молоді. Дані висновки будуть використані у подальших розділах дипломної роботи для аналізу та опису практичного досвіду соціальної роботи з молоддю в Німеччині.

РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З МОЛОДІУ В НІМЕЧЧИНІ

2.1 Програма дослідження соціальних послуг для молоді в Німеччині

Програма дослідження соціальних послуг для молоді в Німеччині має на меті з'ясування ефективних стратегій, програм та практик, що застосовуються в країні для підтримки та соціальної інтеграції молоді.

Першим кроком був збір наявних даних про соціальні послуги для молоді в Німеччині. Це включало огляд літератури, документів, звітів та статистики, пов'язаної з молодіжною соціальною роботою.

Наступним кроком є проведення опитування серед молоді в Німеччині. Для здійснення цього дослідження було створено онлайн-опитувальник за допомогою Гугл-форми. Опитувальник містить 22 питання, в якому взяло участь 52 респонденти, які проживають чи проживали на території Німеччини.

Крім опитувальника, в програму дослідження також включались спостереження та вільна бесіда, іншими словами, неструктуроване інтерв'ю. Ці методи дослідження якісно доповнили дане дослідження і допомогли у закріпленні результатів, отриманих з опитувальних анкет.

Як вже було зазначено, опитувальник містить оптимальну кількість питань - 22. Він називається "Research on young people's awareness of social services for youth in Germany» або «Дослідження освіченості молодих людей щодо соціальних служб для молоді в Німеччині". Опитування проводилося англійською мовою.

У дослідженні взяло участь 52 особи, з них 29 жінок та 23 чоловіка (Рис. 2.1). Це становить приблизно 56% жінок та 44% чоловіків у загальній кількості учасників дослідження. Враховуючи статевий розподіл учасників, дослідження має представленийість обох гендерів, що сприяє розумінню різних

перспектив і досліджуваних аспектів.

З них 50 респондентів є резидентами Німеччини, які проживають в Берліні (Рис. 2.2). Це становить приблизно 96% усіх учасників дослідження. Враховуючи цю статистику, можна сказати, що дослідження сконцентроване на контексті молодіжної соціальної роботи в Берліні та відображає думки та досвід резидентів цього міста.

Gender:
52 відповіді

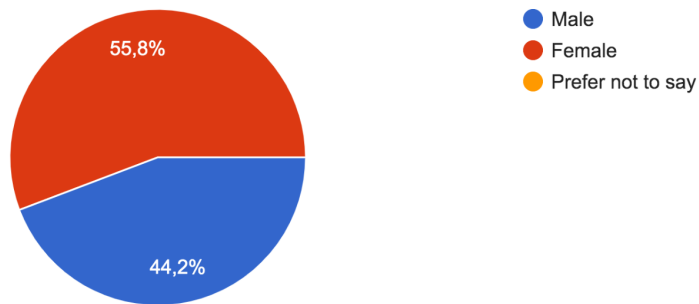

Рис. 2.1. Гендерний розподіл вибірки

City of residence
52 відповіді

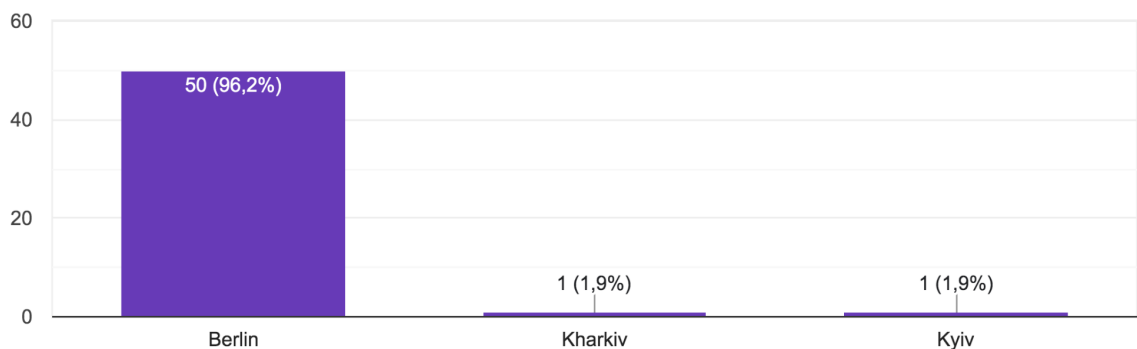

Рис. 2.2. Місто проживання респондентів, питання № 4

Ці дані є важливими для розуміння характеристик учасників

дослідження і контексту, в якому проводилося дослідження. Врахування статевого розподілу та місця проживання допомагає уникнути перекручення результатів і забезпечує репрезентативність дослідження відносно молодіжної соціальної роботи в Німеччині, зокрема в Берліні.

Вік. Найбільша кількість респондентів (40,4%) знаходиться у проміжку 18-22 роки, далі (34,6%) у проміжку 22-27 років. Третіми за чисельністю є респонденти у віці 14-18 років, їх відсоток становить 17,3%. Це вказує на важливість включення молодшої молоді у дослідження, оскільки їх потреби та виклики можуть відрізнятися від старших груп. Також, серед респондентів була незначна кількість осіб у віці старше 27 років, а саме 7,7% (Рис.2.3).

Врахування різноманітного вікового складу респондентів дозволяє отримати більш повне уявлення про потреби та проблеми молоді і визначити ефективні підходи до їх підтримки та соціальної інтеграції.

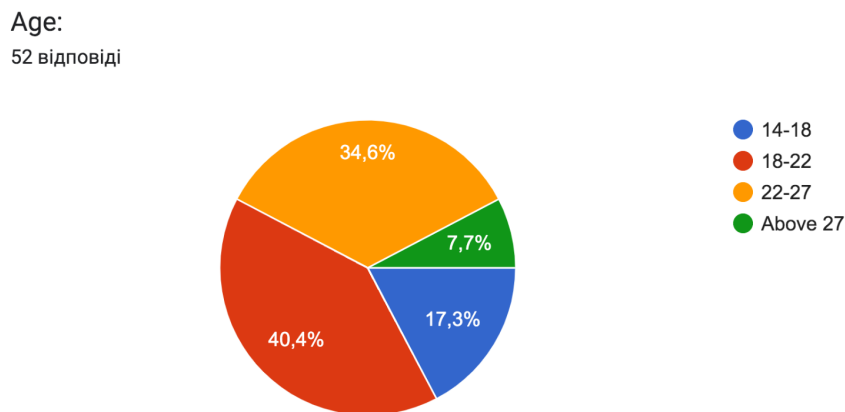

Рис. 2.3. Вік респондентів

Більшість з опитаних респондентів є студентами вищих навчальних закладів або вже отримали освітні ступені "Бакалавр" чи "Магістр", їх частка складає 65,4% (Рис. 2.4). Це свідчить про важливість дослідження соціальної роботи з молоддю в контексті освіти і розвитку молоді. Студенти та випускники вищих навчальних закладів можуть володіти значним

потенціалом та знаннями, які можуть бути використані для розв'язання проблем молоді.

Серед опитаних також були школярі, чия частка становить 17,3%. Увага до цієї групи є важливою, оскільки соціальна робота з молоддю має спрямовуватися на підтримку молодих людей на всіх етапах їхнього життя, включаючи шкільний вік.

Невелика кількість респондентів, а саме 13,5%, продовжують навчатися після закінчення вищих навчальних закладів. Це можуть бути фахівці, які продовжують професійний розвиток або отримують додаткову освіту для покращення своїх навичок.

Education:
52 відповіді

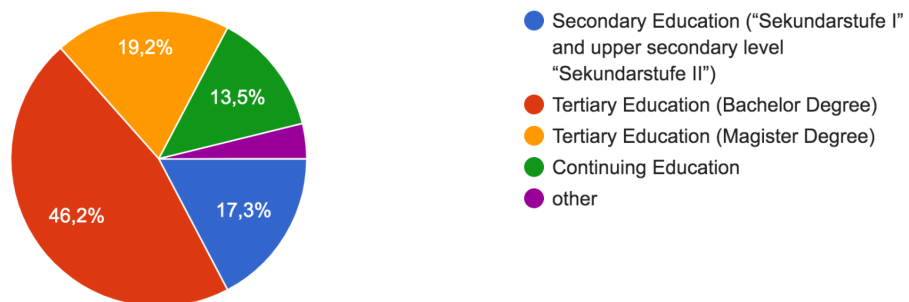

Рис. 2.3. Освітній рівень респондентів

В опитуванні взяли участь особи з різним статусом працевлаштування. За результатами дослідження, серед респондентів 28,8% є зайнятими на неповний робочий день, що свідчить про наявність гнучких форм працевлаштування серед молоді. Це може бути важливим фактором для розуміння контексту, у якому молоді люди залучаються до соціальних послуг та як їхня зайнятість впливає на їхню участь у програмах молодіжної соціальної роботи.

Серед опитаних, 23,1% респондентів працевлаштовані на повний робочий день, що свідчить про їхню стабільну працездатність та можливу потребу в підтримці інших аспектів їхнього життя, включаючи соціальну інтеграцію та розвиток.

Значна частина респондентів, а саме 23,1%, є безробітними. Це вказує на наявність соціально-економічних викликів, з якими стикається молодь у сучасному суспільстві. Дослідження соціальної роботи з молоддю в цьому контексті може допомогти виявити ефективні стратегії та програми для підтримки безробітної молоді та сприяння їхній соціальній інтеграції та професійному розвитку.

Також, 32,7% учасників опитування ідентифікували себе як самозайняті або "фрілансери". Це свідчить про наявність самостійних підприємців серед молоді, які можуть мати специфічні потреби та виклики, що потребують уваги соціальних служб.

How would you describe your employment status?

52 відповіді

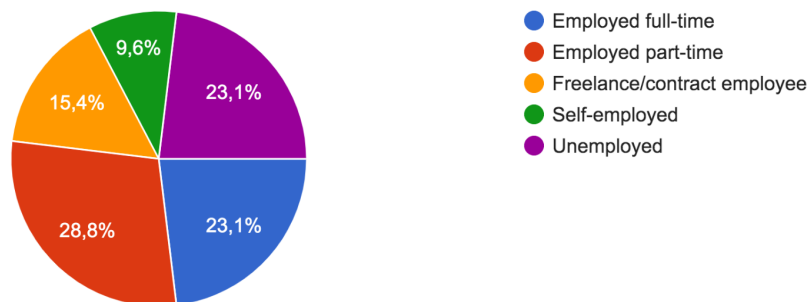

Рис. 2.5 Статус працевлаштування респондентів

На запитання "Чи чули ви про соціальну роботу з молоддю в Німеччині?" більшість респондентів, а саме 78,8%, відповіли, що вони чули про соціальну роботу з молоддю в Німеччині. Це свідчить про досить високий рівень обізнаності серед молоді щодо існуючих програм та послуг,

спрямованих на їх підтримку та соціальну інтеграцію. Інформація про соціальну роботу з молоддю поширена серед респондентів, що свідчить про важливість та актуальність цих програм у німецькому суспільстві. Така висока обізнаність може бути наслідком ефективної комунікаційної стратегії, активного поширення інформації та доступності ресурсів з соціальної роботи для молоді.

Have you heard of social work with youth in Germany?

52 відповіді

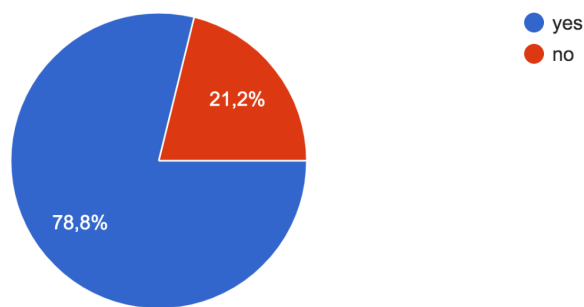

Рис. 2.6 Рівень обізнаності про молодіжну соціальну роботу серед респондентів

На запитання "Чи брали ви особисто участь у якихось ініціативах або програмах соціальної роботи з молоддю в Німеччині?" більшість респондентів, а саме 71,2%, відповіли, що вони особисто брали участь у ініціативах або програмах соціальної роботи з молоддю в Німеччині. Це свідчить про активну участь та зацікавленість молоді в соціальних програмах та ініціативах, спрямованих на їх підтримку та розвиток. Високий відсоток таких респондентів підтверджує ефективність та значущість соціальної роботи з молоддю в Німеччині, яка стимулює активну участь та залучення молоді до різноманітних соціальних програм та ініціатив.

Have you personally been involved in any social work initiatives or programs for youth in Germany?
52 відповіді

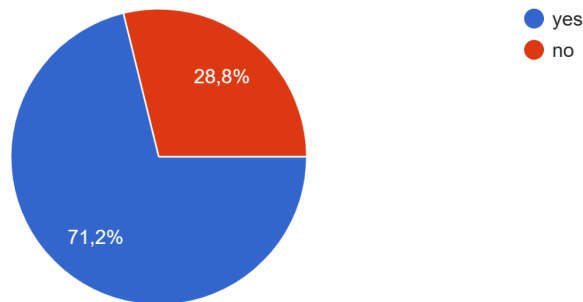

Рис. 2.7 Питання "Чи брали ви особисто участь у якихось ініціативах або програмах соціальної роботи з молоддю в Німеччині?"

2.2 Аналіз отриманих результатів

Аналізуючи відповіді на запитання про найважливіші проблеми, з якими стикається молодь у Німеччині сьогодні, можна зробити наступні спостереження:

1. Проблеми психічного здоров'я зазнали найвищого рівня підтримки серед опитаних, з 78,8% відповідей. Це свідчить про високу свідомість та освіченість молодих людей стосовно психічного здоров'я та його важливості. Така увага до проблем психічного здоров'я може бути наслідком розширення свідомості про ці проблеми в суспільстві та зростання доступу до ментальної допомоги.

2. Безробіття та незахищеність у працевлаштуванні, соціальна ізоляція та дискримінація, проблеми зловживання психоактивними речовинами, бар'єри в освіті та відсутність доступного житла отримали однакову підтримку з боку 51,9% опитаних. Це свідчить про те, що ці проблеми також є важливими та актуальними для молоді в Німеччині. Інтеграція на ринок праці, боротьба зі соціальною виключеністю, покращення освіти та доступу

до житла є ключовими проблемами, які варто вирішувати для забезпечення добробуту та розвитку молодих людей.

Загалом, результати показують, що молодь у Німеччині стикається з різноманітними проблемами, і вони потребують уваги та підтримки соціальних програм та ініціатив. Опитування дозволяє зрозуміти основні напрямки роботи з молоддю та спрямовувати зусилля на вирішення найактуальніших проблем, які турбують молодь у Німеччині.

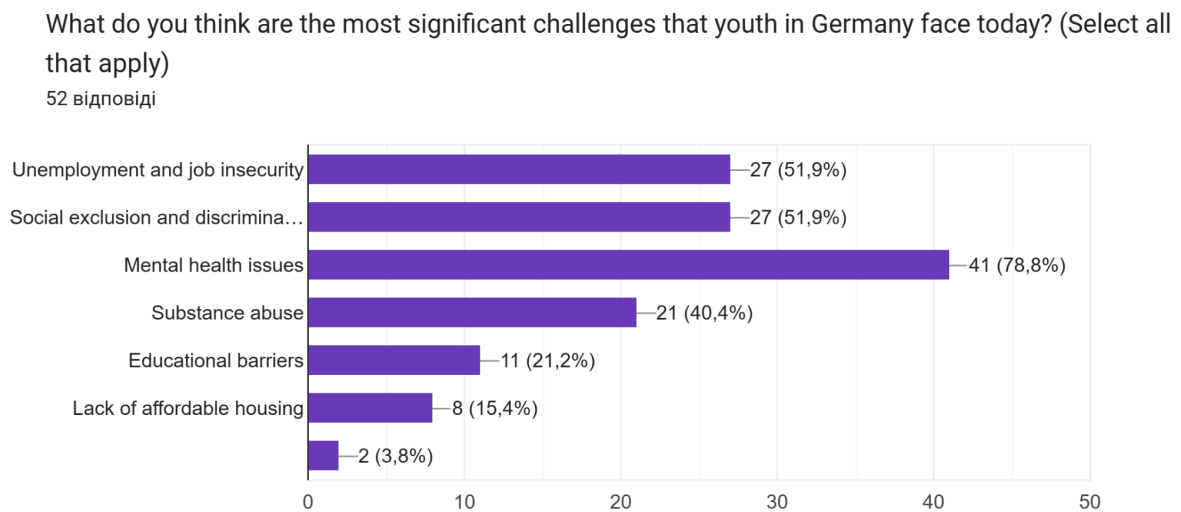

Рис. 2.2.1 Питання "Які, на вашу думку, найважливіші проблеми, з якими стикається молодь у Німеччині сьогодні?"

Аналізуючи Аналізуючи відповіді на запитання про ефективність соціальної роботи у вирішенні проблем молоді в Німеччині, можна зробити такі спостереження:

- Більшість опитаних, а саме 57,7%, вважають соціальну роботу дуже ефективною у вирішенні проблем молоді. Це свідчить про високу оцінку ролі соціальних послуг та програм у поліпшенні ситуації молоді в Німеччині.
- 30,8% відповідей свідчать про те, що деякі опитані вважають соціальну роботу частково ефективною. Це може вказувати на те, що соціальні

послуги мають певні обмеження або потребують подальшого вдосконалення, але все ж сприяють розв'язанню деяких проблем молоді.

- Невелика кількість опитаних, 3,8% (2 особи), вважають соціальну роботу не дуже ефективною. Це може бути пов'язано з особистими досвідами або незадоволенням певними аспектами соціальної роботи.
- 7,7% відповідей "не впевнений" свідчать про те, що деякі опитані не мають чіткої думки про ефективність соціальної роботи у вирішенні проблем молоді.

In your opinion, how effective is social work in addressing these challenges for youth in Germany?
52 відповіді

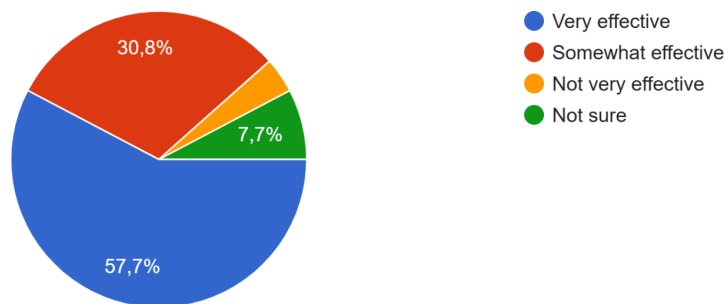

Рис. 2.2.2 Питання "На вашу думку, наскільки ефективною є соціальна робота у вирішенні цих проблем для молоді в Німеччині?"

Загалом, більшість опитаних вважають соціальну роботу ефективною або частково ефективною. Проте, є особи, які вважають її менш ефективною або не мають однозначної думки. Це вказує на потребу в подальшому вдосконаленні та оцінці соціальних послуг та програм з метою покращення результатів та задоволення потреб молоді.

Аналізуючи відповіді на запитання про знайомство з конкретними соціальними організаціями чи ініціативами, які працюють з молоддю в Німеччині, ми виявили, що більшість опитаних відповіли, що знають про центри зайнятості (Jobcenter).

Центри зайнятості (Jobcenter) є важливими соціальними установами в Німеччині, спеціалізованими на питаннях зайнятості та працевлаштування. Одним із їх головних завдань є надання підтримки молоді у пошуку роботи та інших аспектах зайнятості. Вони пропонують різноманітні послуги та програми для молоді, спрямовані на підвищення їх шансів на отримання роботи, розвиток професійних навичок та соціальну інтеграцію.

Центри зайнятості надають консультації щодо вибору професійного шляху, підготовки резюме та співбесід, а також інформують молодих людей про вакансії та можливості навчання або стажування. Вони співпрацюють з роботодавцями та підприємствами, щоб забезпечити доступність праці для молоді. Крім того, центри зайнятості можуть надавати фінансову підтримку, таку як стипендії або допомогу у безробітті, для тих, хто знаходиться у складних життєвих обставинах.

Враховуючи високу обізнаність опитаних щодо центрів зайнятості, можна стверджувати, що ці установи відомі та відіграють важливу роль у підтримці молоді в Німеччині у сфері зайнятості та працевлаштування.

Згідно з результатами опитування, 70,6% опитаних вважають, що програми соціальної роботи для молоді в Німеччині мають зосереджуватися на профілактиці та ранньому втручанні. Це свідчить про важливість передбачення та запобігання проблемам, з якими стикаються молоді люди, а також про усвідомлення значення невідкладного реагування та підтримки на ранніх етапах.

Зосередження на профілактиці означає вжиття заходів для запобігання виникненню проблем серед молоді. Це може включати надання інформації про ризикові поведінки, підтримку здорового способу життя, розвиток соціальних навичок та психологічну підтримку. Раннє втручання передбачає швидке та ефективне реагування на початкові ознаки проблеми, щоб уникнути її подальшого загострення та негативних наслідків.

Цей результат свідчить про важливість стратегій соціальної роботи,

спрямованих на попередження проблем серед молоді та вчасне втручання. Це може допомогти створити здорове та підтримуюче середовище для молоді, допомогти їм уникати негативних наслідків і розвивати свій потенціал.

Аналізуючи відповіді опитаних щодо спрямування соціальної роботи з молоддю в Німеччині, можна зробити такі висновки:

- Надання освітньої підтримки та профорієнтація є головним напрямком, зазначеним 38,5% респондентів. Це свідчить про важливість надання молоді необхідної інформації та підтримки для вибору освітнього шляху та професійної орієнтації.
- Вирішення питань психічного здоров'я та емоційного благополуччя також визнане як важлива сфера соціальної роботи з молоддю, згадана 32,7% опитаних. Це вказує на необхідність забезпечення психологічної підтримки, консультацій та доступу до послуг психотерапії для молоді.
- Сприяння соціальній інтеграції та різноманітності було зазначено 17,3% респондентів. Це підкреслює важливість створення інклюзивного середовища, де кожен має можливість брати участь у суспільстві та розвиватися незалежно від своїх особистих характеристик чи соціального статусу.
- Профілактика зловживання психоактивними речовинами та наркоманії, а також забезпечення доступу до основних потреб (їжа, житло, охорона здоров'я) відзначені меншим відсотком опитаних (5,8% та 3,8% відповідно). Однак ці аспекти також важливі для забезпечення здоров'я та добробуту молоді.

In your opinion, what should be the primary focus of social work with youth in Germany?

52 відповіді

Рис. 2.2.3 Питання "На що, на вашу думку, має бути спрямована соціальна робота з молоддю в Німеччині?"

Загалом, відповіді свідчать про потребу в комплексній соціальній роботі з молоддю, яка б враховувала їхні освітні, психологічні, соціальні та матеріальні потреби, а також сприяла їхній інтеграції та професійному розвитку.

Відповідь 96% опитаних, що послуги соціальної роботи для молоді в Німеччині є доступними, свідчить про загальну задоволеність рівнем доступності цих послуг. Це може свідчити про ефективну організацію та розподіл ресурсів у сфері соціальної роботи, а також про наявність широкої мережі соціальних організацій та програм, які надають підтримку молоді.

Висока доступність послуг соціальної роботи є дуже важливою, оскільки це означає, що молоді люди мають можливість звертатися за допомогою та отримувати необхідну підтримку без перешкод. Це може включати консультативну підтримку, освітні програми, доступ до ресурсів та послуг у сферах зайнятості, психічного здоров'я, житла та інших важливих аспектів життя молоді.

Аналізуючи високий відсоток відповідей про доступність послуг соціальної роботи, можна припустити, що уряд та соціальні організації в

Німеччині активно працюють над забезпеченням доступності та широкого охоплення молоді необхідною підтримкою.

З результатів опитування видно, що частка опитаних, які брали участь у програмах або ініціативах щодо підтримки молоді, організованих соціальними організаціями в Німеччині, становить 44,2%. Це свідчить про те, що значна кількість молодих людей мають досвід участі у таких програмах, і цей досвід мав позитивний вплив на них.

З іншого боку, 21,2% опитаних також брали участь у програмах або ініціативах, але вони не відчували значного впливу цих заходів на своє життя. Це може свідчити про недостатню ефективність деяких програм або про невідповідність їхніх потреб і очікувань.

З 28,8% опитаних, які ще не брали участь у програмах або ініціативах, більшість висловили зацікавленість в такій участі. Це свідчить про потенційну готовність молоді брати участь у програмах соціальної підтримки та бажання долучитися до цих ініціатив у майбутньому.

Тільки 5,8% опитаних відповіли, що вони не зацікавлені в участі у програмах або ініціативах підтримки молоді. Це може бути пов'язано з різними факторами, такими як недостатня обізнаність, несумісність з особистими потребами або інші обставини.

В цілому, відповіді на це запитання показують, що певна частка молоді в Німеччині вже брала участь у програмах та ініціативах підтримки, і цей досвід був переважно позитивним. Однак, є ще потенціал для залучення більшої кількості молодих людей до таких програм та ініціатив.

Також важливо враховувати фактори, що впливають на доступність програм соціальної підтримки для молоді. Наприклад, необхідно забезпечити широке охоплення інформацією про наявні програми та ініціативи, використовувати різні канали комунікації. Також важливо забезпечити гнучкість та адаптивність програм до потреб молоді. Різні групи молоді можуть мати різні потреби та виклики, тому важливо мати різноманітні

програми та послуги, що задовольняють їхні потреби. Наприклад, надання освітньої підтримки та професійної орієнтації може бути корисним для тих, хто шукає роботу, тоді як психологічна підтримка може бути важливою для тих, хто має проблеми з психічним здоров'ям.

Have you ever participated in any youth empowerment programs or initiatives facilitated by social work organizations in Germany?

52 відповіді

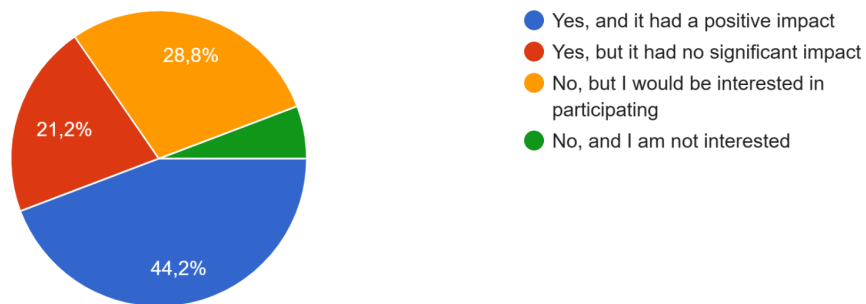

Рис. 2.2.3 Питання "Чи брали ви коли-небудь участь у програмах або ініціативах щодо підтримки молоді, організованих соціальними організаціями в Німеччині?"

98% опитаних вважають, що соціальна робота з молоддю в Німеччині добре враховує різноманітні потреби та досвід молодих людей з різним етнічним, культурним та соціально-економічним походженням. Це вказує на те, що програми та ініціативи соціальної роботи в Німеччині старанно враховують різні потреби та контекст, з якими зіштовхнуться молоді люди різних груп. Це може означати надання мовної підтримки для іммігрантів, особливу увагу до вразливих груп, забезпечення доступу до різних культурних ресурсів та урахування унікального досвіду різних соціальних груп.

Для досягнення цього цілеспрямованого та інклюзивного підходу важливо продовжувати працювати над розвитком культурної компетентності серед працівників соціальних організацій, забезпечувати навчання та

підтримку, щоб вони могли ефективно взаємодіяти з різними групами молоді. Також слід стимулювати співпрацю з місцевими спільнотами, громадськими організаціями та представниками різних груп молоді для забезпечення представленості та участі у прийнятті рішень.

How well do you think social work with youth in Germany addresses the diverse needs and backgrounds of young people from different ethnic, cultural, and socioeconomic backgrounds?

52 відповіді

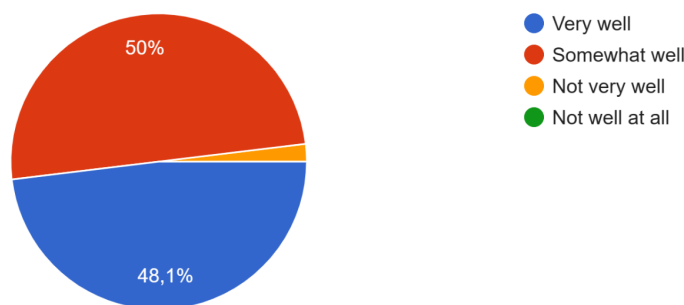

Рис. 2.2.4 Питання "Наскільки добре, на вашу думку, соціальна робота з молоддю в Німеччині враховує різноманітні потреби та досвід молодих людей з різним етнічним, культурним та соціально-економічним походженням?"

Результати опитування свідчать про те, що 98% респондентів вважають, що співпраця між організаціями соціальної роботи та іншими зацікавленими сторонами, такими як школи, державні установи та громадські центри, є ефективним інструментом для задоволення потреб молоді в Німеччині.

Ця співпраця має численні переваги. По-перше, вона дозволяє об'єднати різні ресурси та експертизу з різних сфер, що сприяє більш комплексному та всебічному підходу до питань, пов'язаних з молоддю. Наприклад, організації соціальної роботи можуть мати глибокі знання про потреби молоді, а школи можуть надати доступ до освітніх ресурсів, тоді як державні установи можуть забезпечити фінансову та правову підтримку.

По-друге, спільна робота сприяє обміну інформацією та кращими практиками. Організації можуть навчатися одна від одної, впроваджувати ефективні методи та стратегії, а також спільно розробляти нові ініціативи, що відповідають потребам молоді.

По-третє, співпраця з різними зацікавленими сторонами сприяє більшій доступності та охопленню молоді соціальними послугами. Вона дозволяє створювати мережі підтримки, забезпечувати координацію та зменшувати дублювання зусиль. Крім того, це допомагає покращити видимість та поширення інформації про послуги, що надаються молоді.

How effective do you believe the collaboration between social work organizations and other stakeholders (e.g., schools, government agencies, c...) is in addressing the needs of youth in Germany?

52 відповіді

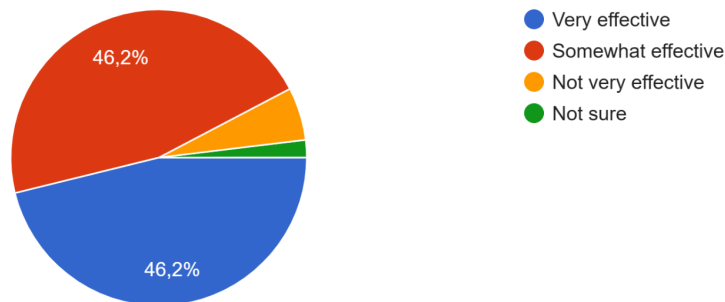

Рис. 2.2.5 Питання "Наскільки ефективною, на вашу думку, є співпраця між організаціями соціальної роботи та іншими зацікавленими сторонами (наприклад, школами, державними установами, громадськими центрами) у задоволенні потреб молоді в Німеччині?"

З урахуванням результатів опитування, 53,8% опитаних впевнено рекомендують програми соціальної роботи з молоддю іншим. 32,7% відповідають, що рекомендація залежить від конкретної ситуації, а 1,9% не зовсім готові рекомендувати такі програми. 13,5% опитаних не впевнені у своїй відповіді.

Враховуючи різноманітні потреби та обставини молодих людей, рекомендації можуть варіюватися. При виборі конкретної програми соціальної роботи з молоддю, важливо враховувати індивідуальні обставини, потреби та цілі молодих людей. Консультація з фахівцями або пошук рекомендацій від організацій, які працюють у сфері соціальної роботи, може бути корисною при виборі найбільш підходящої програми для конкретної особи або групи молодих людей.

Would you recommend social work programs for youth to others based on your knowledge or personal experience?

52 відповіді

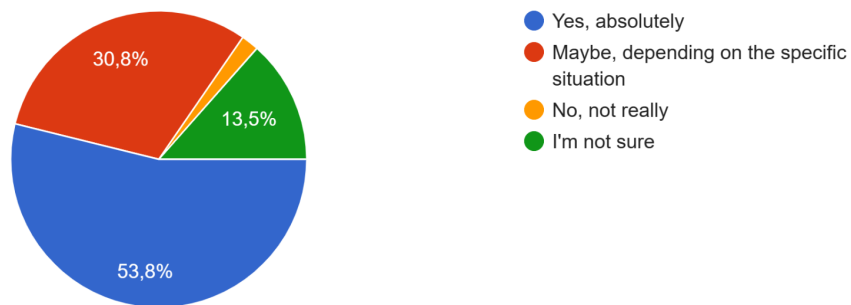

Рис. 2.2.6 Питання "Чи могли б ви порекомендувати програми соціальної роботи з молоддю іншим, виходячи з ваших знань чи особистого досвіду?"

Висновки до розділу 2

Соціальна робота з молоддю в Німеччині має значний потенціал у вирішенні проблем та задоволенні потреб молодих людей. Загальною тенденцією є висока обізнаність молоді щодо існуючих програм та послуг соціальної роботи, що спрямовані на їх підтримку та соціальну інтеграцію. Більшість респондентів також відзначили, що ці програми мають позитивний вплив на молодь.

Опитування показало, що найважливішими проблемами, з якими стикається молодь в Німеччині, є безробіття та незахищеність у

працевлаштуванні, соціальна ізоляція та дискримінація, проблеми психічного здоров'я, зловживання психоактивними речовинами, бар'єри в освіті та відсутність доступного житла.

Опитані висловили позитивне ставлення до співпраці між соціальними організаціями та іншими зацікавленими сторонами, що сприяє задоволенню потреб молоді. Проте, є певні аспекти, які можна покращити, такі як доступність послуг соціальної роботи та більше розуміння та врахування різноманітних потреб та досвіду молодих людей з різних етнічних, культурних та соціально-економічних груп.

Співпраця між організаціями соціальної роботи та іншими зацікавленими сторонами є ключовим фактором успіху в задоволенні потреб молоді в Німеччині. Цей підхід забезпечує комплексну та ефективну підтримку молоді, сприяє їхньому розвитку та забезпечує більш благополучне майбутнє.

Дослідження також показало, що більшість опитаних має позитивний досвід участі у програмах соціальної роботи та бачить їх позитивний вплив.

РОЗДІЛ 3. ПРОФІЛАКТИЧНА ПРОГРАМА

3. 1 Обґрунтування ефективності стратегій, програм та практик, що застосовуються в Німеччині для підтримки та соціальної інтеграції молоді

Німеччина використовує комплексний підхід до молодіжної соціальної роботи, який включає різноманітні рівні втручання. Це включає індивідуальну роботу з молоддю, групову роботу, роботу на рівні спільноти та роботу на рівні політики та програм. Такий підхід дозволяє забезпечити комплексну та збалансовану підтримку молоді з різними потребами та проблемами. У Німеччині соціальна робота з молоддю ґрунтується на принципах партнерства, співпраці та мережевого підходу. Це означає, що різні організації, установи та громадськість працюють разом для досягнення спільної мети - підтримки та соціальної інтеграції молоді. Такий підхід дозволяє забезпечити комплексну та координовану підтримку молоді з більшою ефективністю.

Орієнтація на індивідуальні потреби та можливості є ключовим принципом в програмах соціальної роботи з молоддю в Німеччині. Робота з молоддю відбувається на основі індивідуальних планів та спрямована на розвиток їхнього потенціалу, забезпечення доступу до освіти, роботи, культурних та соціальних можливостей. Це сприяє створенню сприятливих умов для соціальної інтеграції та самостійного життя молоді. Цей підхід враховує унікальність кожної молодої людини, їхні особливості, потреби та амбіції. Програми соціальної роботи з молоддю створюють індивідуальні плани дій, які спрямовані на розвиток потенціалу молоді та підтримку їхнього самостійного життя.

Ця орієнтація дозволяє забезпечити молоді доступ до якісної освіти, професійної підготовки, робочих місць та можливостей для розвитку культурної та соціальної активності. Враховуючи індивідуальні потреби та

можливості молоді, програми соціальної роботи сприяють їхній соціальній інтеграції та формуванню навичок самодостатності.

Цей підхід допомагає молоді знайти своє місце у суспільстві, розвивати свої таланти та досягати своїх цілей. Врахування індивідуальних потреб та можливостей допомагає створити сприятливе середовище, де молодь може розкрити свій потенціал та активно долучатися до суспільного життя.

Отже, орієнтація на індивідуальні потреби та можливості є важливою складовою успішних програм соціальної роботи з молоддю в Німеччині, яка сприяє розвитку молоді та побудові стійкого і благополучного майбутнього для них.

У Німеччині соціальна робота з молоддю активно впроваджує інноваційні підходи та методи, які дозволяють ефективніше підтримувати та інтегрувати молодь. Наприклад, використання інформаційних технологій, онлайн-платформ для консультування та підтримки, громадські фонди та інші інструменти сприяють покращенню доступу до соціальних послуг та збільшенню ефективності роботи з молоддю.

Співпраця між організаціями соціальної роботи та іншими зацікавленими сторонами, такими як школи, державні установи та громадські центри, відіграє важливу роль у задоволенні потреб молоді в Німеччині. Ця співпраця дозволяє об'єднати ресурси, знання та досвід різних організацій для забезпечення комплексної та цілеспрямованої підтримки молоді.

Спільна робота між організаціями соціальної роботи та іншими сторонами дозволяє забезпечити різноманітність та гнучкість підходів до задоволення потреб молоді з різним етнічним, культурним та соціально-економічним походженням. Вона може включати обмін інформацією, спільне планування та координацію програм та послуг, а також спільні проекти та ініціативи.

Ефективна співпраця може забезпечити взаємодію між різними секторами суспільства та забезпечити комплексний підхід до підтримки

молоді. Вона може сприяти покращенню доступу до різних послуг, ресурсів та можливостей для молоді, а також сприяти обміну найкращими практиками та інноваціями.

Таким чином, співпраця між організаціями соціальної роботи та іншими зацікавленими сторонами є необхідним елементом для досягнення ефективності та успіху в задоволенні потреб молоді в Німеччині. Цей підхід дозволяє створити взаємодію, взаємопідтримку та взаємодопомогу між різними організаціями, що сприяє розвитку молоді та створює умови для їхнього успішного майбутнього.

Враховуючи ці фактори, стратегії, програми та практики соціальної роботи в Німеччині є ефективними у підтримці та соціальній інтеграції молоді. Вони сприяють забезпеченню доступу до різних ресурсів, розвитку потенціалу та створенню сприятливих умов для самореалізації та успішного життя молоді різних груп.

3.2 Програма рецесії молодіжної соціальної роботи в Німеччині для вдосконалення надання соціальних послуг для молоді в Україні

Основною метою програми рецесії молодіжної соціальної роботи в Німеччині є покращення надання соціальних послуг для молоді в Україні шляхом обміну знаннями, досвідом та ефективним партнерством між німецькими та українськими організаціями молодіжної роботи.

Програма рецесії молодіжної соціальної роботи в Німеччині для вдосконалення надання соціальних послуг для молоді в Україні може включати наступні елементи:

1. Вивчення німецького досвіду: Цей етап передбачає глибокий аналіз та вивчення німецького досвіду в галузі молодіжної соціальної роботи. Це включає огляд основних стратегій, програм та практик, що застосовуються в Німеччині, а також вивчення їх результатів та ефективності. Дослідження німецького досвіду дозволить зрозуміти ключові принципи та підходи, які

можуть бути застосовані в контексті української молодіжної соціальної роботи. Німецькі фахівці з молодіжної роботи можуть бути запрошені для проведення тренінгів, семінарів та консультацій для українських працівників в галузі молодіжної соціальної роботи. Це допоможе перекласти німецький досвід на конкретні практичні рекомендації та інструменти, які можуть бути використані в роботі з молоддю в Україні.

2. Адаптація німецьких моделей: Першим кроком у процесі адаптації німецьких моделей соціальної роботи є ретельний аналіз особливостей та потреб української молоді. Це включає вивчення соціально-економічного становища, освіти, здоров'я, ментального благополуччя та інших факторів, що впливають на життя молоді в Україні. Цей аналіз допоможе ідентифікувати основні проблеми та потреби молоді, які необхідно враховувати при адаптації німецьких моделей. На основі аналізу особливостей української молоді та їх потреб, німецькі моделі соціальної роботи підлягають адаптації до українського контексту. Це може означати модифікацію програм, методик та інструментів, щоб вони краще відповідали українським реаліям та вимогам. Адаптація включає переклад матеріалів, врахування культурних особливостей, адаптацію до правового середовища та доступних ресурсів в Україні.

У процесі адаптації моделей соціальної роботи до українського контексту необхідно враховувати культурні особливості та цінності українського суспільства. Це включає адаптацію методик та підходів, щоб вони були прийнятними та ефективними для молоді в Україні. Наприклад, розуміння сімейних та соціальних структур, традицій та цінностей української молоді допомагає впроваджувати програми, які враховують їхні потреби та сприяють соціальному розвитку.

Україна має свою систему правових норм та політик у сфері молодіжної соціальної роботи. В процесі адаптації німецьких моделей необхідно забезпечити відповідність програм та практик українському правовому

середовищу. Це означає аналіз та врахування українського законодавства, створення процедур, що відповідають вимогам законодавства та роботи з відповідними українськими органами.

Під час адаптації німецьких моделей необхідно враховувати доступність та доступ до ресурсів, таких як фінансування, фахівці, інфраструктура та інші підтримуючі послуги. Адаптація може включати зміну стратегій та підходів, щоб вони відповідали доступним ресурсам в Україні.

3. Створення партнерств: Програма передбачає встановлення партнерських зв'язків між українськими та німецькими організаціями, що займаються молодіжною соціальною роботою. Це сприятиме обміну досвідом, знаннями та найкращими практиками між країнами. Це може бути здійснене шляхом укладання партнерських угод, участі у спільних проектах та обмінів працівниками.

Партнерські зв'язки надають можливість для активного обміну досвідом, знаннями та найкращими практиками між українськими та німецькими організаціями. Це може включати проведення семінарів, тренінгів, конференцій або робочих груп з метою обговорення та обміну ідеями та методами роботи.

Партнерство між українськими та німецькими організаціями в молодіжній соціальній роботі допомагає створити механізми взаємної підтримки та співпраці. Це може включати консультування, обмін ресурсами, спільне планування та реалізацію проектів, а також взаємну підтримку у формуванні політик та програм молодіжної соціальної роботи.

Партнерські зв'язки створюють можливості для збільшення мережі професіоналів у галузі молодіжної соціальної роботи. Це сприяє обміну навичками, розширенню професійних контактів та зміцненню спільного потенціалу для покращення надання соціальних послуг для молоді в Україні.

4. Тренінги та семінари: Програма передбачає організацію тренінгів та семінарів для фахівців української молодіжної соціальної роботи. Ці заходи спрямовані на поглиблення знань та навичок у сфері соціальної роботи з молоддю, а також вивчення німецьких підходів та методів. Українські фахівці мають ознайомитися з сучасними підходами та методиками соціальної роботи, що застосовуються в Німеччині. Це допоможе розширити знання про теорію та практику молодіжної соціальної роботи, розвинути професійні навички та вміння взаємодіяти з молоддю.

Тренінги та семінари не лише розширять знання та навички українських фахівців, але й сприятимуть зміцненню професійної мережі в галузі молодіжної соціальної роботи. Учасники матимуть змогу спілкуватися, обмінюватися думками та досвідом, створюючи цінні контакти та партнерства для подальшої співпраці та удосконалення молодіжної соціальної роботи в Україні.

5. Впровадження пілотних проектів: Один із ключових етапів програми - впровадження пілотних проектів в Україні, які базуються на успішних німецьких практиках у молодіжній соціальній роботі. Ці проекти будуть створені з метою перевірки ефективності та придатності німецьких підходів до українських умов та потреб молоді.

Під час цього етапу буде проведений відбір пілотних проектів, які найбільш відповідають українському контексту та потребам молоді. Критерії вибору можуть включати актуальність проблеми, можливість застосування німецьких практик, доступність ресурсів та потенціалу для масштабування.

Перед впровадженням, німецькі практики будуть адаптовані до українських умов та потреб молоді. Це може включати врахування культурних та соціальних особливостей, адаптацію програм та методик до місцевого середовища, законодавства та доступних ресурсів.

Обраним пілотним проектам буде надана можливість реалізувати свої ідеї та практики в практичній роботі з молоддю. Проекти будуть

систематично моніторитися та оцінюватися для визначення їх ефективності та впливу на молодь та спільноту.

Після завершення пілотних проектів будуть підготовлені звіти та проведений аналіз результатів. Це дозволить оцінити ефективність німецьких підходів, їх придатність для українського контексту та визначити можливість масштабування успішних проектів на більшу територію або в інші регіони України.

Результати пілотних проектів та аналіз їх ефективності визначають можливості для впровадження передового німецького досвіду в молодіжну соціальну роботу в Україні. Це може включати розробку нових програм, вдосконалення існуючих практик та методик, а також встановлення партнерств для подальшої співпраці та обміну досвідом між Німеччиною та Україною.

6. Моніторинг та оцінка: Програма включає моніторинг та оцінку впровадження німецьких практик українськими організаціями соціальної роботи. Це дозволить зібрати дані про ефективність та результативність програм, їх вплив на молодь та визначити можливість розширення та масштабування успішних практик. На цьому етапі буде проведений систематичний моніторинг процесу впровадження німецьких практик українськими організаціями соціальної роботи. Це включає збір і аналіз даних щодо реалізації програм, виконання запланованих дій та прогресу в досягненні цілей.

На основі зібраних даних буде проведена оцінка ефективності впроваджених німецьких практик. Це включає аналіз результатів, вимірювання впливу на молодь та оцінку досягнення поставлених цілей і завдань.

Результати моніторингу та оцінки будуть документовані у звіті, який буде підготовлений і представлений відповідним організаціям та

зацікавленим сторонам. Звітність дозволить зрозуміти ефективність впроваджених практик та рекомендації щодо подальшого розвитку.

На основі зібраних даних та результатів оцінки, програма буде проводити ретроспективний аналіз та визначати можливість вдосконалення. Це може включати ідентифікацію сильних сторін та слабких місць впроваджених практик, пропозиції щодо подальшого вдосконалення програм та рекомендації щодо їх масштабування та розширення.

Ці елементи програми рецепції молодіжної соціальної роботи в Німеччині можуть сприяти покращенню надання соціальних послуг для молоді в Україні та впровадженню ефективних стратегій та практик, що допоможуть у розв'язанні проблем, з якими стикається сучасна молодь.

Висновки до розділу 3

За результатами дослідження можна зробити висновок, що стратегії, програми та практики соціальної роботи, що застосовуються в Німеччині, є ефективними у підтримці та соціальній інтеграції молоді. Вони враховують різноманітні потреби та досвід молодих людей з різним етнічним, культурним та соціально-економічним походженням, забезпечуючи доступ до різних ресурсів, розвиток їхнього потенціалу та створення сприятливих умов для самореалізації та успішного життя.

Програма рецепції молодіжної соціальної роботи в Німеччині для вдосконалення надання соціальних послуг для молоді в Україні використовує накопичений досвід та передові практики німецької моделі соціальної роботи, щоб впровадити їх в українському контексті. Ця програма спрямована на підвищення якості та ефективності соціальної роботи з молоддю в Україні, забезпечуючи кращу підтримку молоді та сприяючи їхній соціальній інтеграції.

Для досягнення цілей ефективної підтримки та соціальної інтеграції молоді важливо продовжувати розвивати культурну компетентність серед працівників соціальних організацій, сприяти співпраці з місцевими спільнотами та громадськими організаціями, а також залучати молодь до процесу прийняття рішень та розробки програм. Подальша обмін досвідом між Німеччиною та Україною у сфері соціальної роботи з молоддю сприятиме покращенню результатів і розвитку цілісних та інклюзивних підходів до підтримки та соціальної інтеграції молоді в обох країнах.

ВИСНОВКИ

Охарактеризувавши теоретичні основи соціальної роботи з молоддю в Німеччині, можемо зробити висновки, що молодь розглядається як важливий об'єкт соціальної роботи, а структура та організація соціальної роботи з молоддю в Німеччині мають свої особливості. Також було виявлено різні форми молодіжної соціальної роботи, що застосовуються в Німеччині. Такі форми молодіжної соціальної роботи, як молодіжні центри, клуби, гуртки, навчальні програми та інші ініціативи, спрямовані на розвиток та підтримку молоді. Вони надають молоді можливості для самореалізації, навчання, розвитку навичок та взаємодії з різними соціальними групами.

У другому розділі була описана методика дослідження соціальної роботи з молоддю в Німеччині, включаючи програму дослідження соціальних послуг для молоді. Результати аналізу отриманих даних підтвердили ефективність стратегій, програм та практик, що застосовуються в Німеччині для підтримки та соціальної інтеграції молоді.

Соціальна робота з молоддю в Німеччині виявляється ефективним і значущим інструментом у вирішенні проблем та задоволенні потреб молодих людей. Висока обізнаність молоді щодо існуючих програм та послуг соціальної роботи свідчить про успішне поширення та розповсюдження цих ініціатив, спрямованих на підтримку та соціальну інтеграцію молоді. Багато респондентів підтвердили позитивний вплив цих програм на їхнє життя.

За результатами опитування, найважливіші проблеми, з якими зіштовхнулася молодь в Німеччині, включають безробіття, незахищеність у працевлаштуванні, соціальну ізоляцію, дискримінацію, проблеми психічного здоров'я, зловживання психоактивними речовинами, бар'єри в освіті та недостатність доступного житла. Ці високопріоритетні проблеми підкреслюють необхідність подальшого зосередження та розвитку соціальної роботи з молоддю в Німеччині.

Опитані висловили позитивне ставлення до співпраці між соціальними організаціями та іншими зацікавленими сторонами, що сприяє задоволенню потреб молоді. Однак, важливо покращити доступність послуг соціальної роботи та уважніше враховувати різноманітні потреби та досвід молодих людей з різних етнічних, культурних та соціально-економічних груп. Це дозволить забезпечити більш комплексну та збалансовану підтримку молоді та покращити їхнє благополуччя.

Співпраця між організаціями соціальної роботи та іншими зацікавленими сторонами є ключовим фактором успіху в задоволенні потреб молоді в Німеччині. Цей підхід дозволяє забезпечити комплексну та ефективну підтримку молоді, сприяє їхньому розвитку та створює передумови для їхнього майбутнього успіху. Дослідження також підтверджує, що багато опитаних мають позитивний досвід участі у програмах соціальної роботи та бачать їхній позитивний вплив на своє життя.

Враховуючи ці висновки, соціальна робота з молоддю в Німеччині має значний потенціал для подальшого розвитку та вдосконалення. Забезпечення доступу до якісних послуг соціальної роботи, урахування потреб та досвіду молоді з різних груп, а також зміцнення співпраці між різними зацікавленими сторонами є важливими кроками для забезпечення благополуччя та успіху молоді в Німеччині.

У третьому розділі роботи було обґрунтовано ефективність стратегій, програм та практик, що використовуються в Німеччині для підтримки та соціальної інтеграції молоді. Крім того, було представлено програму рецепції молодіжної соціальної роботи, яка сприятиме вдосконаленню надання соціальних послуг для молоді в Україні.

Отже, на основі проведених досліджень можна зробити висновок, що стратегії, програми та практики соціальної роботи з молоддю, що застосовуються в Німеччині, є ефективними у підтримці та соціальній інтеграції молоді. Ці підходи сприяють створенню сприятливих умов для

самореалізації та успішного життя молоді різних груп. Рекомендується продовжувати розвивати культурну компетентність працівників соціальних організацій, сприяти співпраці з місцевими спільнотами та громадськими організаціями, а також залучати молодь до процесу прийняття рішень та розробки програм. Обмін досвідом між Німеччиною та Україною в сфері соціальної роботи з молоддю сприятиме покращенню результатів та розвитку цілісних та інклюзивних підходів до підтримки та соціальної інтеграції молоді в обох країнах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аналітичний звіт, складений Робочою групою ООН у справах молоді "Становище молоді в Україні" / А. Д. Думчева та ін. Київ, 2019. 79 с.
URL:
<https://ukraine.un.org/sites/default/files/2020-06/THE%20STATE%20OF%20YOUTH%20IN%20UKRAINE%202019%20укр.pdf#:~:text=ВИЗНАЧЕННЯ%20ТЕРМІНУ%20«МОЛОДЬ»,членів%20права%20мати%20інші%20визначення2.>
2. Гуцалова М. Молодь як об'єкт державної молодіжної політики. *Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї*. 2011.
3. Єременко Л. В. и др. Соціально-психологічні особливості сучасної студентської молоді. – 2017.
4. Коростильова А. Множинність концепцій щодо визначення поняття молодь та її граничних вікових меж //Гілея: науковий вісник. – 2014. – №. 87. – С. 418-420.
5. Про основні засади молодіжної політики : Закон України від 27.04.2021 р. № 1414-IX : станом на 31 берез. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-20#Text> (дата звернення: 22.04.2023).
6. BMFSFJ - Gesetz zur Stärkung von Kindern und Jugendlichen (Kinder- und Jugendstärkungsgesetz - KJSG). BMFSFJ - Startseite. URL: <https://www.bmfsfj.de/bmfsfj/service/gesetze/neues-kinder-und-jugendstaerkungsgesetz-162860> (date of access: 03.05.2023)
7. BMFSFJ. BMFSFJ. URL: <https://www.bmfsfj.de/> (date of access: 31.05.2023).
8. Bundesgesetz über individuelle Förderung der Ausbildung. . Bundesministerium der Justiz URL: https://www.gesetze-iminternet.de/baf_g/ (дата звернення: 03.05.2023)
9. Clemens Metz. Hier studieren. Denzlingen : Drucherei Furtwängler, 2022. 63 S.

10. Entscheidungsfindung in der Jugendpolitik | Jugendhilfeportal. Startseite | Jugendhilfeportal. URL: <https://jugendhilfeportal.de/magazin/youth-wiki/jugendpolitik-im-allgemeinen/entscheidungsfindung-in-der-jugendpolitik> (date of access: 11.05.2023).
11. EU Youth Report 2015. Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2016. 283 p. URL: https://ec.europa.eu/assets/eac/youth/library/reports/youth-report-2015_en.pdf (date of access: 22.04.2023).
12. Förderung der gesundheitlichen Selbsthilfe. Bundesministerium für Gesundheit (BMG). URL: <https://www.bundesgesundheitsministerium.de/service/begriffe-von-a-z/s/selbsthilfe-foerderung.html> (date of access: 11.05.2023).
13. Gesetz zum Schutze der arbeitenden Jugend. Bundesministerium der Justiz URL: <https://www.gesetze-im-internet.de/jarbschg/> (date of access: 02.05.2023)
14. Herzlich willkommen im Jobcenter Berlin Charlottenburg-Wilmersdorf - Berlin.de. Berlin - Offizielles Stadtportal der Hauptstadt Deutschlands – Berlin.de. URL: <https://www.berlin.de/jobcenter-charlottenburg-wilmersdorf/ueber-uns/> (date of access: 11.05.2023).
15. Home. Home: Studierendenwerk Freiburg-Schwarzwald. URL: <https://www.swfr.de/> (date of access: 11.05.2023).
16. Integration und Chancen für junge Menschen. BMFSFJ. URL: <https://www.bmfsfj.de/bmfsfj/themen/kinder-und-jugend/integration-und-chancen-fuer-junge-menschen> (date of access: 11.05.2023).
17. Jugendberufsagentur Berlin: Die JBA Berlin. Jugendberufsagentur Berlin: Startseite. URL: <https://www.jba-berlin.de/die-jba-berlin> (date of access: 11.05.2023).
18. Jugendberufshilfe - Berlin.de. Berlin - Offizielles Stadtportal der Hauptstadt Deutschlands – Berlin.de. URL:

<https://www.berlin.de/sen/jugend/jugend/jugendberufshilfe/> (date of access: 03.05.2023).

19. Overview of the structures - Part 1 | Information System Child and Youth Services in Germany. Startseite | Infosystem Kinder- und Jugendhilfe in Deutschland. URL: <https://www.kinder-jugendhilfe.info/en/structures/institutions/overview-of-the-structures-part-1> (date of access: 31.04.2023).

20. Renner P. Im Jugendhilfeausschuss gestalten : Eine Handreichung für Mitglieder in der kommunalen Jugendhilfeausschüssen in Baden-Württemberg. Stuttgart : KVJS, 2019. 41 S.

21. Socialnet Lexikon: Jugendberufshilfe | socialnet.de. Startseite | socialnet.de. URL: <https://www.socialnet.de/lexikon/Jugendberufshilfe> (date of access: 11.05.2023).

22. Sozialgesetzbuch (SGB) - Achtes Buch (VIII) - Kinder- und Jugendhilfe - (Artikel 1 des Gesetzes v. 26. Juni 1990, BGBl. I S. 1163) : of 26.06.1990 : as of 21 December 2022. URL: https://www.gesetze-im-internet.de/sgb_8/BJNR111630990.html (date of access: 27.03.2023).

23. Sozialgesetzbuch (SGB) - Achtes Buch (VIII) - Kinder- und Jugendhilfe - (Artikel 1 des Gesetzes v. 26. Juni 1990, BGBl. I S. 1163) : of 26.06.1990 : as of 21 December 2022. URL: https://www.gesetze-im-internet.de/sgb_8/BJNR111630990.html (date of access: 11.06.2023).

24. Sozialgesetzbuch I. Bundesministerium der Justiz : URL: https://www.gesetze-im-internet.de/sgb_1/ (date of access: 02.05.2023)

25. Sozialgesetzbuch II. Bundesministerium der Justiz URL: https://www.gesetze-im-internet.de/sgb_2/ (date of access: 02.05.2023);

26. Sozialgesetzbuch III. Bundesministerium der Justiz URL: https://www.gesetze-im-internet.de/sgb_3/ (date of access: 02.05.2023)

27. Youth Social Work - Berlin.de. Berlin - Offizielles Stadtportal der
Hauptstadt Deutschlands – Berlin.de. URL:
<https://www.berlin.de/sen/bjf/en/youth/youth-social-work/> (date of access:
02.05.2023)

ДОДАТОК 1**RESEARCH ON YOUNG PEOPLE'S AWARENESS OF SOCIAL SERVICES FOR YOUTH IN GERMANY**

Hello!

I'm Kateryna. I am a student at Taras Shevchenko National University of Kyiv. I'm currently doing research for my graduate project "Social work with young people in Germany". I would be grateful for your participation in the survey.

Name:

Ваша відповідь

Age:

- 14-18
- 18-22
- 22-27
- Above 27

Gender:

- Male
- Female
- Prefer not to say

Country of birth:

Ваша відповідь

City of residence

Ваша відповідь

Education:

- Secondary Education ("Sekundarstufe I" and upper secondary level "Sekundarstufe II")
- Tertiary Education (Bachelor Degree)
- Tertiary Education (Magister Degree)
- Continuing Education
- other

How would you describe your employment status?

- Employed full-time
- Employed part-time
- Freelance/contract employee
- Self-employed
- Unemployed

Have you heard of social work with youth in Germany?

- yes
- no

Have you personally been involved in any social work initiatives or programs for youth in Germany?

- yes
- no

What do you think are the most significant challenges that youth in Germany face today? (Select all that apply)

- Unemployment and job insecurity
- Social exclusion and discrimination
- Mental health issues
- Substance abuse
- Educational barriers
- Lack of affordable housing
- Інше: _____

In your opinion, how effective is social work in addressing these challenges for youth in Germany?

- Very effective
- Somewhat effective
- Not very effective
- Not sure

Are you familiar with any specific social work organizations or initiatives that work with youth in Germany? If yes, please provide their names, if possible.

Ваша відповідь _____

How important do you think it is for social work programs to focus on prevention and early intervention for youth in Germany?

- Very important
- Somewhat important
- Not very important
- Not sure

Have you or someone you know ever benefited from social work services for youth in Germany? If yes, please briefly describe the impact it had.

Ваша відповідь

What improvements do you believe can be made in the field of social work with youth in Germany?

Ваша відповідь

In your opinion, what should be the primary focus of social work with youth in Germany?

- Providing educational support and career guidance
- Addressing mental health and emotional well-being
- Promoting social inclusion and diversity
- Preventing substance abuse and addiction
- Ensuring access to basic needs (food, shelter, healthcare)
- Інше: _____

How accessible do you perceive social work services for youth in Germany to be?

- Highly accessible
- Moderately accessible
- Not very accessible
- Not accessible at all

Have you ever participated in any youth empowerment programs or initiatives facilitated by social work organizations in Germany?

- Yes, and it had a positive impact
- Yes, but it had no significant impact
- No, but I would be interested in participating
- No, and I am not interested

How well do you think social work with youth in Germany addresses the diverse needs and backgrounds of young people from different ethnic, cultural, and socioeconomic backgrounds?

- Very well
- Somewhat well
- Not very well
- Not well at all

How effective do you believe the collaboration between social work organizations and other stakeholders (e.g., schools, government agencies, community centers) is in addressing the needs of youth in Germany?

- Very effective
- Somewhat effective
- Not very effective
- Not sure

Are you aware of any specific government policies or initiatives in Germany that support social work with youth?

- Yes, and I can provide details
- Yes, but I don't have specific details
- No, I'm not aware of any

Would you recommend social work programs for youth to others based on your knowledge or personal experience?

- Yes, absolutely
- Maybe, depending on the specific situation
- No, not really
- I'm not sure